

Öteki gerçek: Paris

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Paris, benim için biraz da heykelci Osman Dinç'le ressam Komet demektir. Bu iki kişilik birbirinin zıttıdır. Birisi toprağın sükûnet ve oturmuşluğunu yaşar. Öteki şehir ve bohem demek olan hareketlilik ve heyecandır. Bu

iki yapı arasındaki çelişki ise, Can Yücel'in değişikle, Paris'in 'rengahenk' dokusunun dışavurumudur.

Osman'ı evde bırakıp Komet'le buluşmak için bin yıllık Select kahvesine gittiğimde sadece yanındaki sandalyenin boş olması belki bir rastlantıydı. Ama yol boyu Guardian'ın o günkü sayısında çıkmış röportajı okuduktan sonra onunla omuz omuza oturmak, gene onun söylediği gibi belki gerçek olmayan, hatta hiç yaşanmamış bir şeydi. Ahir zaman peygamberlerinden Baudrillard'la yan yana düşmüştük. Fuat'ın beni 'gizli bir Baudrillard'cı diye nitelendirmesine yol açacak kadar, yıllardır okuduğum, üstünde düşünüp yazdığım bu felsefeci sosyoloğa elimdeki gazeteyi gösterip bu garip tesadüfü işaret ediyorum. Son New York

yolculuğunda onun Amerika'sını yeniden okumuştum. Paris'te kendisiyle konuşuyorum.

Fransız kahveleri New York kahvelerinin sigarasızlık çılgınlığından çok uzakta. O da kara tütünden sigarasını yuvarlayıp yakıyor. Geçmişle karşılaştırılmayacak kadar azalmış sigara tutkuları fakat gene de bildiklerini okumaya devam ediyorlar. Bu, yeme-içme alışkanlığında da görülen bir durum. Tanıdık garsonlar bir kuşağın artık yaşlandığını ve 'klasik' alışkanlığını bırakıp tavuğa-balığa döndüğünü adeta küçükseyerek söylüyor. Buna rağmen kırmızı et, sos, ekmek, tereyağı ve şaraptan oluşan rejim bozulmadan sürüyor. Onu biraz da inatla koruyorlar. Çünkü, dünyanın 1990'larda yaşadığı köklü siyasal kültür değişimi Fransa'yı çok hazırlıksız yakalamış bulunuyor: Küreselleşmenin belki bir yanıyla kışkırttığı ama geniş ölçüde, kınadığı milliyetçilikle olan bağları bu ülkeyi şimdi ortada ve kendisiyle hesaplaşma içinde bırakmış durumda. Bildik Fransız ulusçuluğu yakalandığı fırtınadan sarsılmadan çıkmaya çalışıyor. Hedonizmlerini de o yitirilen dünyanın bir parçası olarak koruma telaşındalar. Tıpkı şımarıklık ve ukalalıkları gibi. Burada herkesin

ağzında olan 'nerede eski Paris...' yakınmasını biraz da buradan görmek gerekiyor.

Baudrillard'la bunları konuşuyoruz. İngilizceyle Fransızca arası bir dil kullanıyoruz. Bunu anımsatınca gülüyor. Mesele kaçınılmaz olarak 'gerçek' kavramına geliyor. Artık bunları konuşmaktan hem biraz bezmiş hem de yorulmuş. İş fotoğraf çekmeye dökmüş. İstanbul'da da bir sergi açıp işlerini göstermişti. Sanatın büyü, sihir boyutunun yok olmasından yakınıyor. Okuduğum röportajda da değindiği gibi sözü 'internet'e getiriyor. Onu önemsiyor; onu düşüncenin saflığını ve radikalizmini ortaya çıkaracak bir araç olarak görüyor. Ama interneti kullanmıyor. Çünkü, diyor, ekran nihayet bir imgeyi taşır; bir metin değildir. O nedenle, onu, metin gibi bir gerçeklik yüzeyi olarak göremiyorum. Bunlar onun paradokslarla açılan söyleminin alışıldık kipleri. Üstelik, 2000 yılına da, 21. yüzyıla da girmediğimizi söylemişti.

Bu defa ben gülümsüyorum. Select'in camlarından Montparnasse bulvarına bakıyorum. Kimbilir belki ben de Paris'te değilimdir ve Baudrillard'la konuşmamışımdır, bunları yaşamamışımdır...